

Nordiska samarbetskommittén

Nyhetsbrev #2, mars 2016

HAR NI ÅLDERSDISKRIMINERING I ERT LAND?

EU måste ha kunskap om de äldre medborgarnas situation! AGE Platform Europe har därför frågat sina medlemmar: Har ni åldersdiskriminering i ert land? Nedan svar från några av NSKs organisationer.

LEB i Island

- Funktionshindrade 68 år och äldre i Island får enligt lag inte särskilt ekonomiskt stöd, vilket yngre funktionshindrade får
- Kvinnor 70 år och äldre får själva ta initiativ och betala bröstscreening/mammografi. Kvinnor 40-69 år kallas och erbjuds detta gratis
- Enkäter som görs av offentliga och privata företag via internet och telefon, är begränsade till personer från 18 till 65 år. Om det gäller frågor som berör äldre kan personer upp till 70 år tillfrågas
- Det finns tendenser att äldre personer som behöver operationer hamnar längre bak i kön än yngre personer, bl.a. beroende på långa vårdköer. De som hamnar på sjukhus för äldre betalar högre avgifter än patienter vid vanliga sjukhus
- Det är viktigt att se ålderismen som ett projekt som ska lösas, liksom andra politiska frågor

Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF, Finland

- Finlands konstitution förbjuder, utan acceptabla skäl, åldersdiskriminering. Det finns dock åldersgränser i samband med vissa yrken och åligganden, för t.ex. piloter, farmaceuter och speciallärare
- Medicinsk rehabilitering för funktionshindrade garanteras endast de under 65 år och personer över 67 år får inte psykoterapi som rehabilitering betald
- Endast 10-20 procent av alla avskedade personer över 50 år får ett permanent arbete. Kvinnliga arbetstagare över 55 år är den grupp som mest möter ålderism
- Den ojämlika tillgången till bra hälsovård och service innebär att äldre sjuka med låg inkomst drabbas mest
- I den nationella statistiken används den grova kategorin "65+" för alla äldre
- I reseförsäkringar utbetalas inte alltid ersättning till personer över 60/65 år
- Anti-diskrimineringslagstiftningen förbjuder åldersdiskriminering inom all offentlig och privat verksamhet. Den kräver bl.a. att en arbetsgivare som anställer måste anpassa arbetsplatsen, vilket är bra

- Kvinnor som grupp har lägre pension än män och kvinnor är oftare beroende av statlig garantipension
- Andelen anhängvårdare har ökat markant de senaste tio åren, liksom äldre anhängvårdare
- Det pågår en livlig offentlig debatt där bl.a. ett antal doktorer protesterat mot att äldre är diskriminerade i det offentliga samtalet och betraktas som en börda för samhället. Doktorerna föreslår också att vård- och omsorgspersonal utbildas i geriatrik
- EU borde systematiskt undersöka osynlig diskriminering i medlemsstaterna och på så sätt hjälpa staterna att ta itu med detta

Pensionistförbundet i **Norge**

- Enligt lag är praktisk assistans till äldre funktionshindrade begränsad t.o.m. 66 år
- Den statliga statistiken i Norge presenteras för äldre i en stor åldersgrupp, nämligen 60+
- Äldre personer lockas, med rabatter på avgifter, att bo i dubbelrum på vårdhem för äldre. Detta betyder att många tvingas bo i dubbelrum för att få adekvat vård
- Lagstiftningen mot åldersdiskriminering gäller endast arbetslivet. Det är viktigt att införa en diskrimineringslag som förbjuder åldersdiskriminering inom alla samhällsområden
- Åldersdiskrimineringen i Norge leder till lägre deltagande i samhälle, arbetsliv och föreningsliv bland äldre, försämrad psykisk och fysisk hälsa bland äldre och sämre kvalitet på service till äldre, inom bl.a. transporter och hälsa

BORGMÄSTARE I EUROPA SAMARBETAR FÖR ÄLDRES LIVSMILJÖ

Det har bildats ett förbund mellan kommuner och städer, regioner, företag och organisationer i Europa för att tackla de demografiska utmaningarna. Från Norden är t.ex. Fredricia kommun, Tammerfors kommun och Stockholm stad med i förbundet.

AGE Platform Europe har länge kämpat för att detta förbund (convenant) ska bildas och det ska i samarbete skapa hållbara lösningar så att människor kan leva längre med hälsa, aktivt och oberoende.

INDEX ÖVER PENSIONÄRERNAS SITUATION I VÄRLDEN

HelpAge International gör varje år ett index över pensionärernas situation i ett hundratal länder – Global AgeWatch Index. Här görs mätningar inom fyra huvudkategorier: Ekonomi, hälsa, förmåga och miljö.

För år 2015 visar detta index att Schweiz toppar listan med Norge på andra plats och Sverige på tredje. Island är på sjunde plats, Danmark på elfte och Finland är på fjortonde plats. Detta gäller för alla kategorierna tillsammans.

Om man däremot tittar på de olika kategorierna är det mest anmärkningsvärda, att inom kategorin hälsa rankas samtliga nordiska länder sämre än i den totala rankningen. Här toppar Japan. Inom hälsokategorin är det förväntad livslängd vid 60 års ålder, förväntad hälsosam livslängd vid 60 och psykologiskt välbefinnande som mäts.

Hela rapporten finns på www.helpage.org

FN-RESOLUTION OM SKYDD FÖR ÄLDRES MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH VÄRDIGHET

FNs Generalförsamling antog i november 2015 en resolution till skydd för äldres mänskliga rättigheter och värdighet.

Generalförsamlingen

- konstaterar att världens äldre befolkning (över 60 år) beräknas växa med 56 % från år 2015 till 2030. I faktiska tal från 901 miljoner till 1,4 miljarder äldre medborgare
- är bekymrade över den mångfacetterade diskrimineringen och höga andelen fattigdom bland äldre, särskilt äldre kvinnor, äldre funktionshindrade, äldre bland minoriteter, m.fl.
- ser tydligt att frågor som berör åldrande inte synliggörs och att mer måste göras för att stärka äldres mänskliga rättigheter
- konstaterar att många äldre hindras från att delta i samhällslivet och nyttja sina rättigheter som medborgare
- uppmanar världens länder att främja och säkra äldres medborgerliga rättigheter och grundläggande frihet, bland annat genom att bekämpa åldersdiskriminering och säkra hälso- och sjukvård
- noterar att det inte finns något bindande internationellt verktyg för mänskliga rättigheter som riktar sig speciellt till äldre personer

- uppmanar staterna att se till att äldre känner till sina rättigheter, så att de kan kämpa för dem

SILVERFÄRGAT HÅR OCH SILVERKANT PÅ TILLVARON?

”Har du hört talas om silvrekonomi? Det låter fint och för tankarna både till silverfärgat hår och till en silverkant på tillvaron. Termen kanske är påhittad för att sälja varor till en växande grupp friska och köpstarka äldre. Men den kan också ses som en strävan att definiera vad äldre behöver av anpassade tjänster och varor från både samhälle och producenter. Och det viktiga är inte att tala om vad gamla människor med pengar behöver utan om de dramatiskt ökande klyftorna mellan dem som har och dem som inte har. Det var i alla fall vad PRO Globals seminarium om silvrekonomi den 18 februari kom fram till. En åldrande befolkning ställer stora krav på anpassning av arbetsmarknad, boende, sjukvård och pensionssystem, sa bl.a. Jens Matthiessen från EU-kontoret i Stockholm.” (Från PRO Globals sida på Facebook).

Stefan de Vylder, Ewa Hedkvist Petersen och Jens Matthiessen medverkade

KALENDER 2016

- 7-8 april – AGE Council i Bryssel
- 9-11 maj – NSKs årsmöte i Keflavik
- 6-7 oktober – AGE Council i Bryssel
- 18 oktober – NSK-styrelsens möte i Stockholm
- 19-20 oktober – Nordiskt seminarium i Stockholm. Tema är Förebyggande av fallolyckor och välfärdsteknologi
- 17-18 november – AGE General Assembly i Bryssel

NORDISKA SAMARBETSKOMMITTÉN....

...är en samarbetskommitté mellan åtta pensionärsorganisationer i sex nordiska länder.

- Faglige Seniorer – Danmark
- Landsfelag Pensjónista – Färöarna
- Landssamband eldri borgara – Island
- Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry/Pensionstagarnas Centralförbund PCF – Finland
- Pensjonistforbundet – Norge
- Eläkeläiset ry - Pensionärerna rf – Finland
- SKPF pensionärerna – Sverige
- PRO Pensionärernas Riksorganisation – Sverige

NSK:s medlemsorganisationer samarbetar till försvar för den nordiska välfärdsmodellen. Styrelsen för NSK leds av PROs ordförande Christina Tallberg.

NSK är också medlem AGE Platform Europe med ca 145 medlemsorganisationer. I AGE kallas NSK för The Nordic Older People's Organisation (NOPO). Christina Tallberg är ledamot av AGE Council/styrelse och Rune Bugge Persson hennes ersättare.

Samordnare för NSK är Ewa Hedkvist Petersen, som också är ansvarig för detta nyhetsbrev. Kontakt ewa.hedkvist-petersen@pro.se och mobil +46 70 268 0964.

